

Doc. 300.3.2

Date: 03/10/2023

Higher Education Institution's Response

(Departmental)

- **Higher Education Institution:**
University of Nicosia
- **Town:** Λευκωσία
- **School/Faculty:** Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών και Κοινωνικών Επιστημών
- **Department:** Τμήμα Θεολογίας
- **Programme(s) of study under evaluation**
Name (Duration, ECTS, Cycle)

Programme 1

In Greek:

Θεολογία (1,5 έτος/ 90 ECTS, Μεταπτυχιακό)

In English:

Theology (1,5 years/ 90 ECTS, Master)

Programme 2

In Greek:

Θεολογία (1,5 έτος/ 90 ECTS, Μεταπτυχιακό) Εξ αποστάσεως

In English:

Theology (1,5 years/ 90 ECTS, Master) E- Learning

Programme 3

In Greek:

Θεολογία (3 έως 8 έτη/ 180 ECTS, Διδακτορικό)

In English:

Theology (3 to 8 years/ 180 ECTS, PhD)

- **Department's Status:** Currently Operating

The present document has been prepared within the framework of the authority and competencies of the Cyprus Agency of Quality Assurance and Accreditation in Higher Education, according to the provisions of the “Quality Assurance and Accreditation of Higher Education and the Establishment and Operation of an Agency on Related Matters Laws” of 2015 to 2021 [L.136(I)/2015 – L.132(I)/2021].

A. Guidelines on content and structure of the report

- *The Higher Education Institution (HEI) based on the External Evaluation Committee's (EEC's) evaluation report (Doc.300.3.1) must justify whether actions have been taken in improving the quality of the department in each assessment area.*
- *In particular, under each assessment area, the HEI must respond on, without changing the format of the report:*
 - *the findings, strengths, areas of improvement and recommendations of the EEC*
 - *the deficiencies noted under the quality indicators (criteria)*
 - *the conclusions and final remarks noted by the EEC*
- *The HEI's response must follow below the EEC's comments, which must be copied from the external evaluation report (Doc. 300.3.1).*
- *In case of annexes, those should be attached and sent on a separate document.*

Εισαγωγή

Υποβάλλουμε τις απαντήσεις μας σε σχέση με την Αξιολόγηση του Τμήματος Θεολογίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου 2023.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ) για την επαγγελματική και ακαδημαϊκή προσέγγισή τους κατά την επιτόπια αξιολόγηση του Τμήματος Θεολογίας και για τη σύνταξη μιας λεπτομερούς και γραπτής έκθεσης αξιολόγησης. Εκτιμούμε ιδιαίτερα τα θετικά σχόλια και τις συστάσεις της ΕΕΑ. Αναμφίβολα οι υποδείξεις της ΕΕΑ μας βρίσκουν έκθυμα σύμφωνους εφ' όσον αυτές συμβάλλουν και στην περαιτέρω βελτίωση των Προγραμμάτων του Τμήματος Θεολογίας. Θεωρούμε, επίσης, ότι η αξιολόγηση αυτή ενισχύει την αξία των Προγραμμάτων μας λαμβάνοντας υπόψη την τεχνογνωσία των μελών της ΕΕΑ στο αντικείμενο της Θεολογίας.

Όπως προκύπτει από την όλη αξιολόγηση τα Προγράμματα Σπουδών του Τμήματός μας ικανοποιούν πλήρως την εν λόγω ειδική Επιτροπή, η οποία με την έκθεσή της θεωρεί ότι η ποιότητα του Τμήματος βρίσκεται σε πολύ υψηλό επίπεδο και ότι η εργασία που επιτελείται συνάδει απόλυτα και ακολουθεί πλήρως όλα τα διεθνή ακαδημαϊκά και ερευνητικά πρότυπα. Το γεγονός αυτό καταδεικνύεται και από τους υψηλούς δείκτες βαθμολογίας στο έντυπο αξιολόγησης και παρέχει και σε μας την πλήρη ευχαρίστηση, αλλά και την ενθάρρυνση να συνεχίσουμε το έργο αυτό της επιστημονικής προσφοράς μας προς την έρευνα της Θεολογίας, την Εκκλησία και την κοινωνία ευρύτερα.

Συγκεκριμένα σημειώνουμε ενδεικτικά πιο κάτω μερικά από τα θετικότερα σχόλια της ΕΕΑ τα οποία παρατίθενται και εκτενώς στην απάντησή μας και τα οποία σε συνδυασμό με την υψηλή βαθμολογία στους διάφορους δείκτες αξιολόγησης πιστοποιούν το προαναφερθέν συμπέρασμα της ΕΕΑ για την ποιότητα του Τμήματος Θεολογίας.

- *«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα διαθέτει ξεκάθαρο όραμα για την αποστολή του....»*
- *«Πρόσφατα το Τμήμα έκανε νέες προσλήψεις μελών ΔΕΠ»*
- *«Η ΕΕΑ διαπίστωσε πολύ σημαντικά βήματα προόδου σε σχέση με την τελευταία αξιολόγηση»*
- *«Το Τμήμα έχει ένα μεγάλο αντίκτυπο πέραν των συνόρων της Κύπρου όπως αποδεικνύουν τα Κέντρα Μάθησης του Τμήματος Θεολογίας στην Αθήνα, το Ηράκλειο, την Κόρινθο και τον Λαγκαδά».*
- *«Η Σχολή και το Τμήμα διαθέτουν επίσημους μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας»*
- *«Η Σχολή και το Τμήμα διαθέτουν άφογες υποδομές και ένα μεγάλο δίκτυο στον κυπριακό και ελλαδικό χώρο που δημιουργεί μοναδικές συνθήκες για το μέλλον και την ποιότητα των σπουδών. ...»*
- *«Η άμεση επικοινωνία μεταξύ μελών ΔΕΠ και διδασκομένων καθώς και το μεγάλο δίκτυο και οι υλικοτεχνικές υποδομές του Παν/μίου και του Τμήματος δημιουργούν άριστες συνθήκες για ποιοτική έρευνα και διδασκαλία».*

- «Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών διαθέτει επαρκή και αποτελεσματική διοίκηση που υποστηρίζει το Τμήμα. Οι φοιτητές/ριες μπορούν να συμμετέχουν και τυπικά δι' αντιπροσώπου στη διοίκηση. Η ΕΕΑ παρατήρησε μεγάλη βελτίωση στην εικόνα που έχουν οι φοιτητές/ριες για το Τμήμα και τις διαδικασίες που αυτό ακολουθεί».
- «Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα διαθέτει από το Παν/μιο Λευκωσίας ένα σύστημα για τον σχεδιασμό, την έγκριση, την παρακολούθηση και την αναθεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών».
- «Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι τα Προγράμματα Σπουδών είναι σύμφωνα με τη νομοθεσία και πληρούν τις απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων στα μαθήματα κατά περίπτωση».
- «Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα προβλέπει ξεκάθαρα τα κριτήρια εισαγωγής μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων τα οποία τηρούνται με συνέπεια. Οι χώροι του Τμήματος είναι κατάλληλοι για θεωρητικά, πρακτικά και εργαστηριακά μαθήματα».
- «Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος διαθέτει τα σχετικά τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για τη διδασκαλία. Τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ είναι πολύ έμπειρα στο αντικείμενό τους».
- «Το Τμήμα είναι καλά ενσωματωμένο στο πανεπιστημιακό περιβάλλον. Τα μέλη ΔΕΠ και οι φοιτητές/ριες έχουν τη δυνατότητα να δημοσιεύουν σε περιοδικά της Σχολής/του Τμήματος (Ενατενίσεις, Ο Παράκλητος και Zealos). Ένα περιοδικό (Zealos), μάλιστα, είναι κυρίως στα Αγγλικά και μπορεί να προβληθεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι βιβλιοθήκες είναι πλούσιες και παρέχουν πολλές πηγές και δευτερεύουσα βιβλιογραφία, χρήσιμη για την επιστημονική εργασία. Υφίσταται επίσης η δυνατότητα έκδοσης επιστημονικών εργασιών (μεταπτυχιακές διατριβές και διδακτορικά) από τις εκδόσεις της Μονής Κύκκου».

Ευχαριστούμε και πάλι τα μέλη της ΕΕΑ για την αξιολόγησή της, εκτιμούμε ιδιαίτερα τα εποικοδομητικά σχόλια και τις συστάσεις της Επιτροπής και τα θεωρούμε ως πολύτιμα εργαλεία για να προχωρήσουμε σε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα.

Παρακάτω θα βρείτε αναλυτικές απαντήσεις σε όλες τις συστάσεις.

1. Department's academic profile and orientation

Sub-areas

- 1.1 Mission and strategic planning
- 1.2 Connecting with society
- 1.3 Development processes

1.1 Mission and strategic planning

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα διαθέτει ξεκάθαρο όραμα για την αποστολή του, η οποία είναι να υπηρετήσει τις ανάγκες Ελλάδας και Κύπρου για ποιοτική θεολογική εκπαίδευση. Δεν υπάρχει έμφαση σε διαχωρισμό άμεσων και απώτερων στόχων».

Άμεσοι στόχοι μας είναι η ανάπτυξη και ανάδειξη των Θεολογικών Σπουδών και η συμβολή τους στον Πανορθόδοξο χώρο, στους Διαχριστιανικούς και Διαθρησκειακούς Διαλόγους. Απώτερος στόχος μας είναι η συνεργασία με διεθνούς φήμης και κύρους Θεολογικές Σχολές και η συνεργασία σε επιστημονικό επίπεδο. Για παράδειγμα, πρόσφατα οργανώσαμε και πραγματοποιήσαμε στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, το 12^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, με θέμα: «Εμποροποίηση των Θρησκειών στον Παγκοσμιοποιημένο Κόσμο» (*Commercialisation of Religions in the Globalising World*), από τις 15 έως 17 Σεπτεμβρίου 2023 (βλ. συνημμένο Πρόγραμμα).

Επιπρόσθετα σημειώνουμε ότι όπως τα υπόλοιπα Τμήματα της Σχολής, έτσι και το Τμήμα Θεολογίας, συμμετέχει στην επεξεργασία του τριετούς στρατηγικού πλάνου της Σχολής και εναρμονίζει τη στοχοθεσία και τις δραστηριότητές του συμφώνως με αυτό.

1.2 Connecting with society

«Το Τμήμα είναι σε άμεση συνεργασία με εκκλησιαστικές κοινότητες και Μητροπόλεις Ελλάδος και Κύπρου. Η ΕΕΑ κατάφερε μετά από ιδιαίτερη προσπάθεια να αποκτήσει πλήρη εικόνα των δράσεων και της απήχησης του Τμήματος γιατί η επικοινωνία με το ευρύ κοινό γίνεται πρωτίστως μέσα από κοινωνικές επαφές και άλλες ηλεκτρονικές σελίδες, όχι όμως και τον επίσημο ιστότοπο της Σχολής».

Ο ιστότοπος του Τμήματος Θεολογίας έχει ήδη εμπλουτιστεί με επίκαιρες δραστηριότητες μας και παράλληλα έχουν ξεκινήσει ενέργειες σε συνεργασία με το it Τμήμα του Πανεπιστημίου και τους συναδέλφους, που έχουν την ευθύνη για την οργάνωση του ιστοτόπου του Τμήματος, με στόχο τον περαιτέρω εμπλουτισμό του με τις σημαντικές δραστηριότητες του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών (και αποφοίτων) του Τμήματος. Εξ άλλου οι επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες του Τμήματος παρουσιάζονται στο έγκριτο Επιστημονικό Περιοδικό «Ενατενίσεις» στο οποίο Διευθυντής είναι ο Καθηγητής Νίκος Νικολαΐδης, Αρχισυντάκτης ο Γραμματέας του Τμήματος Λουκάς Παναγιώτου και Επιστημονική Επιτροπή ο Πρόεδρος του Τμήματος Χρήστος Οικονόμου και Αθανάσιος Καραθανάσης. Παράλληλα δημοσιεύουμε στους έγκριτους και Διεθνείς Ιστότοπους «Ρομφαία», «Ορθοδοξία» κ.λπ.

1.3 Development processes

«Πρόσφατα το Τμήμα έκανε νέες προσλήψεις μελών ΔΕΠ που αποσκοπούν να υπηρετήσουν άμεσα το όραμα και τη στρατηγική της Σχολής. Η ΕΕΑ ερεύνησε σχετικά με την δημοσιοποίηση των προκηρύξεων των θέσεων αυτών και έλαβε διαβεβαίωση ότι αυτές δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα του Παν/μίου. Δεν κατέστη δυνατόν να επαληθεύσουμε εκ των υστέρων το εύρος της δημοσιοποίησης των προκηρύξεων παρά την έρευνά μας».

Όπως ορθά επισημαίνει η ΕΕΑ, προσλήφθηκαν άλλα δύο (2) μέλη ΔΕΠ και αυτή η πρόσληψη έγινε κατόπιν των ενδεδειγμένων διαδικασιών προκήρυξης των θέσεων, γι' αυτό υπήρξε και σημαντικός αριθμός υποψηφίων.

«Ο μεγάλος αριθμός αφυπηρητησάντων καθηγητών λόγω ηλικίας από τα Παν/μια Αθηνών και Θεσ/νίκης που υπηρετούσε κατά την περασμένη αξιολόγηση (Δεκέμβριος 2021) παραμένει ενεργός ως Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό. Η ΕΕΑ έλαβε προφορικές διαβεβαιώσεις από την διοίκηση του Παν/μίου και του Τμήματος ότι ο αριθμός των μονίμων/πλήρους απασχόλησης μελών ΔΕΠ είναι ο προβλεπόμενος, δεν γνωρίζει όμως τα ακριβή στοιχεία των συμβολαίων και της πρόσληψης των παλαιών μελών ΔΕΠ, ώστε να κρίνει αν πληρούν το προβλεπόμενο από το ΔΙΠΑΕ ποσοστό 70%. Βλ. σύνδεσμο: <https://www.dipae.ac.cy/index.php/el/nea-ekdiloseis/anakoinoiseis-el/555-06-11-2020-tonimo-kai-plirous-apascholis-akadimaiko-prosoriko>
Σχετικά με τους φοιτητές/ριες, η ΕΕΑ δεν έχει υπόψη της στατιστικά μετά το 2019. Οι περισσότεροι των φοιτητών/ριών που προσήλθαν στη συνέντευξη ανήκαν στη μέση ηλικία ή ήταν συνταξιοδοτημένοι. Ωστόσο πολλοί εξ αυτών είχαν μεγάλη εμπειρία στον ακαδημαϊκό χώρο και η μαρτυρία τους σχετικά με την ποιότητα των σπουδών έχει βαρύνουσα σημασία για την ΕΕΑ».

Σύμφωνα με τον περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμο του 2005 (109(I)2005) και τους Εσωτερικούς Κανονισμούς του Πανεπιστημίου Λευκωσίας], κρίνεται Νόμιμη η πρόσληψη Ομοτίμων Καθηγητών άλλων Πανεπιστημίων, ως μελών ΔΕΠ. Η πρόσληψη έγκριτων, έμπειρων και επιστημονικά καταξιωμένων Ομοτίμων Καθηγητών, εξειδικευμένων στα επί μέρους γνωστικά αντικείμενα της Θεολογίας, απαιτείται από τη φύση των προσφερόμενων από το Τμήμα Θεολογίας Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών. Όσον αφορά στους όρους και ποσοστά πρόσληψης των Καθηγητών, τηρούνται οι Νόμοι του Κράτους και οι σύμφωνα με τους Νόμους Κανονισμοί του Πανεπιστημίου και οι συνακόλουθοι όροι του ΔΙΠΑΕ.

Η εισδοχή φοιτητών ακολουθεί τις τυπικές διαδικασίες που καταγράφονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος (βλ. συνημμένο Οδηγό Σπουδών). Αποτελεί μάλιστα ιδιαίτερη τιμή το γεγονός ότι φοιτούν στο Τμήμα μας έγκριτες εκκλησιαστικά, επιστημονικά και κοινωνικά προσωπικότητες, όπως εύστοχα επισημαίνει και η ΕΕΑ.

Findings

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε πολύ σημαντικά βήματα προόδου σε σχέση με την τελευταία αξιολόγηση».

Χαιρόμαστε για την πιο πάνω διαπίστωση της ΕΕΑ, γεγονός που αποδεικνύει την συνεχή και διαρκή πορεία του Τμήματος προς την ακαδημαϊκή και ερευνητική Αριστεία.

Strengths

«Το Τμήμα έχει ένα μεγάλο αντίκτυπο πέραν των συνόρων της Κύπρου όπως αποδεικνύουν τα Κέντρα Μάθησης του Τμήματος Θεολογίας στην Αθήνα, το Ηράκλειο, την Κόρινθο και τον Λαγκαδά».

Κρίνουμε εύστοχες τις παρατηρήσεις της ΕΕΑ ότι το Τμήμα έχει κάνει σημαντικότερα βήματα προόδου σε σχέση με την τελευταία αξιολόγηση και ότι έχει μεγάλο αντίκτυπο εντός και εκτός Κύπρου, όπως αποδεικνύεται από τα Κέντρα Μάθησης που υπάρχουν στον Λαγκαδά, Κηφισιά, Κόρινθο και Ηράκλειο Κρήτης, αλλά και από τα διεθνή Συνέδρια και τις δραστηριότητες που πραγματοποιεί.

Areas of improvement and recommendations

«Το Τμήμα χρειάζεται μία ιεράρχηση και διεύρυνση στόχων και προτεραιοτήτων. Προς στιγμήν το Τμήμα εξυπηρετεί τις ανάγκες της Κυπριακής Εκκλησίας και της ελληνόφωνης Ορθοδοξίας εν γένει, ωστόσο επιβάλλεται να λάβει περισσότερο υπόψη τα θέματα που αυτήν τη στιγμή απασχολούν τις θεολογικές και θρησκευολογικές σπουδές ανά τον κόσμο.

Ευχαριστούμε για την υπόδειξη. Η ιεράρχηση και διεύρυνση στόχων και προτεραιοτήτων μας είναι στους άμεσους στόχους μας και βρίσκεται σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών και Κοινωνικών Επιστημών και του Πανεπιστημίου μας.

Η δημοσιοποίηση των δράσεων του Τμήματος είναι ακόμη περιορισμένη, δεδομένου ότι στην ιστοσελίδα του Παν/μίου δεν καθίσταται σαφές το εύρος δράσης του Τμήματος. Χρειάζεται κανείς να κάνει ιδιαίτερη έρευνα στο διαδίκτυο.

Η ιστοσελίδα μας έχει ήδη βελτιωθεί και μπορεί όποιος την επισκέπτεται να βρει διάφορες πληροφορίες και δράσεις του Τμήματος. Παρόλα αυτά καταβάλλουμε περαιτέρω προσπάθειες ευρύτερης ενίσχυσης της.

Προτείνουμε την πρόσληψη βοηθού του γραμματέα του Τμήματος ο οποίος θα αναλάβει αποκλειστικά το έργο της τακτικής δημοσιοποίησης των δράσεων του Τμήματος στο διαδίκτυο. Θα ήταν ιδιαίτερα ωφέλιμο να δοθεί έμφαση σε μέσα που χρησιμοποιούν νέοι και νέες υποψήφιοι φοιτητές/ριες, όπως το *instagram* κλπ.

Θα υποβάλουμε σχετικό αίτημα στο Πανεπιστήμιο.

Θεωρούμε επιβεβλημένη την πρόσληψη περισσότερων νέων ηλικιακά μελών ΔΕΠ με πείρα σε παν/μια της Δυτικής Ευρώπης ή των ΗΠΑ. Οι σχετικές διαδικασίες είναι ανάγκη να γίνουν με ακόμη μεγαλύτερη διαφάνεια και δημοσιότητα».

Πρόσφατα έχουμε προβεί στην πρόσληψη δύο (2) νέων ηλικιακά μελών ΔΕΠ, οι οποίοι διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα και έχουν τις προοπτικές για περαιτέρω ανέλιξη. Οι σχετικές διαδικασίες έγιναν και γίνονται πάντοτε μέσω του αρμόδιου Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού του Πανεπιστημίου μας με απόλυτη διαφάνεια και δημοσιότητα.

2. Quality Assurance

Sub-areas

- 2.1 System and quality assurance strategy
- 2.2 Quality assurance for the programmes of study

2.1 System and quality assurance strategy

«Η Σχολή και το Τμήμα διαθέτουν επίσημους μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας όμως οι φοιτητές/ριες προκρίνουν την άμεση επικοινωνία σχετικά με τα προβλήματα/αιτήματά τους».

Το θέμα της διασφάλισης της ποιότητας του Τμήματος μας ενδιαφέρει άμεσα και, εκτός των επισήμων μηχανισμών, οι φοιτητές, οι οποίοι είναι ώριμοι και επαγγελματίες κατά πλειοψηφία, έχουν τη δυνατότητα και άμεσης προσωπικής επικοινωνίας με τους Καθηγητές.

2.2 Quality assurance for the programmes of study

«Η Σχολή και το Τμήμα διαθέτουν άψογες υποδομές και ένα μεγάλο δίκτυο στον κυπριακό και ελλαδικό χώρο που δημιουργεί μοναδικές συνθήκες για το μέλλον και την ποιότητα των σπουδών. Η ΕΕΑ δεν γνωρίζει αν τακτικά οι φοιτητές συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας του Τμήματος, πάντως από τις συνεντεύξεις προκύπτει ότι το τυπικό πλαίσιο υφίσταται. Επιπλέον η ανατροφοδότηση (feedback) εκ μέρους των φοιτητών συμβαίνει με την εκ του σύνεγγυς επικοινωνία τους με τα μέλη ΔΕΠ».

Θεωρούμε εύστοχη τη διαπίστωση της ΕΕΑ, ότι η Σχολή και το Τμήμα διαθέτουν άψογες υποδομές και ένα μεγάλο δίκτυο του κυπριακού και ελλαδικού χώρου, που δημιουργεί μοναδικές συνθήκες για το μέλλον και την ποιότητα των σπουδών και οι φοιτητές συμβάλλουν στην αναβάθμιση ποιότητας του Τμήματος.

Findings

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι οι καθηγητές και φοιτητές/ριες του Τμήματος έχουν στη διάθεσή τους σύγχρονα και ποιοτικά μέσα διδασκαλίας και έρευνας. Η ακαδημαϊκή ζωή στηρίζεται πρωτίστως στη συνεργασία μελών ΔΕΠ και φοιτητών/ριών. Όλα τα στάδια της προόδου της έρευνας στα προγράμματα Master και PhD καταγράφονται σε τακτικές συνεδρίες και εκθέσεις. Η επικοινωνία με τους επιβλέποντες καθηγητές είναι άμεση. Η ΕΕΑ δεν διαπίστωσε πρόβλημα στην κοινοποίηση προτάσεων ή παραπόνων από πλευράς φοιτητών/ριών. Έγινε όμως αντιληπτό ότι τη συμβουλευτική των φοιτητών στην έρευνα (mentoring) την έχει επομισθεί επίσημα ένα μόνον μέλος του προσωπικού που συνεπικουρεί τους επιβλέποντες καθηγητές και φοιτητές/ριες στις σχετικές διαδικασίες. Επίσημως το mentoring θα έπρεπε να είναι καταναμημένο σε περισσότερους νέους/ες διδάσκοντες/ουσες.

Πέραν τούτου έγινε σαφές ότι για λόγους πρακτικούς τα εβδομαδιαία μαθήματα γίνονται σχεδόν όλα το Σάββατο ενώ υπάρχει ευελιξία σχετικά με τις συνεργασίες για την επίβλεψη των Masters και των διδακτορικών».

Θεωρούμε εύστοχες τις παραπάνω διαπιστώσεις της ΕΕΑ. Ωστόσο σε ό,τι αφορά το Συμβουλευτικόν έργον (mentoring), είναι καταναμημένο κατ' αναλογία σε όλα τα μέλη ΔΕΠ και σύμφωνα με το γνωστικό αντικείμενο εκάστου. Επί του προκειμένου, έχει εκδοθεί για τις ανάγκες της επιστημονικής Μεθοδολογίας, ειδικό συμβουλευτικό Εγχειρίδιο από τον Πρόεδρο και Καθηγητή Χρήστο Οικονόμου.

Strengths

«Η άμεση επικοινωνία μεταξύ μελών ΔΕΠ και διδασκομένων καθώς και το μεγάλο δίκτυο και οι υλικοτεχνικές υποδομές του Παν/μίου και του Τμήματος δημιουργούν άριστες συνθήκες για ποιοτική έρευνα και διδασκαλία».

Επίσης, θεωρούμε εύστοχη την παραπάνω επισήμανση της ΕΕΑ.

Areas of improvement and recommendations

«Η ΕΕΑ θεωρεί επιβεβλημένη την διεθνοποίηση του σκοπού και των προγραμμάτων διδασκαλίας πέραν των ελληνικών και κυπριακών συνόρων. Προσλήψεις προσωπικού και προσέλκυση φοιτητών από άλλες χώρες θα συμβάλουν καίρια στην κατεύθυνση αυτή. Ανακοινώσεις και δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ και των διδασκομένων στις πλέον διαδεδομένες ευρωπαϊκές γλώσσες και τα διεθνώς αναγνωρισμένα περιοδικά και συνέδρια θα εκτοξεύσει την ποιότητα και τον αντίκτυπο των προγραμμάτων του Τμήματος. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα συμβάλει και η πρόσληψη ενός τουλάχιστον νέου επιπλέον μέλους ΔΕΠ για την υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών στην έρευνα (mentoring)».

Ευχαριστούμε για την πρόταση. Να σημειώσουμε ότι το Τμήμα προσφέρει μόνο δύο μεταπτυχιακά προγράμματα: 1) συμβατικό και εξ αποστάσεως και 2) διδακτορικό. Για το θέμα πρόσληψης ενός ακόμη νέου μέλους ΔΕΠ για την υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών στην έρευνα (mentoring) θα το φροντίσουμε αναλόγως με τις ανάγκες των Προγραμμάτων (αριθμό φοιτητών) και του Τμήματος και θα υποβάλουμε σχετικό αίτημα στο Πανεπιστήμιο.

3. Administration

Findings

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών διαθέτει επαρκή και αποτελεσματική διοίκηση που υποστηρίζει το Τμήμα. Οι φοιτητές/ριες μπορούν να συμμετέχουν και τυπικά δι' αντιπροσώπου στη διοίκηση. Η ΕΕΑ παρατήρησε μεγάλη βελτίωση στην εικόνα που έχουν οι φοιτητές/ριες για το Τμήμα και τις διαδικασίες που αυτό ακολουθεί».

Θεωρούμε εύστοχη την παρατήρηση της ΕΕΑ.

Strengths

«Το Παν/μιο Λευκωσίας έχει άμεση εποπτεία και συνεργάζεται στενά με το Τμήμα σε θέματα διοίκησης».

Επίσης ακόμη μια εύστοχη διαπίστωση για τη συνεργασία του Τμήματος με τη διοίκηση του Πανεπιστημίου.

Areas of improvement and recommendations

«Θεωρούμε ότι το Τμήμα επιβάλλεται να εντείνει τις προσπάθειες για να επεκτείνει τις διεθνείς συνεργασίες».

Επί του προκειμένου, να επαναλάβουμε ότι το Τμήμα έχει εντείνει και επεκτείνει τις διεθνείς συνεργασίες του και θα συνεχίσει να εργάζεται συστηματικά προς αυτή την κατεύθυνση. Ως πρόσφατο παράδειγμα αναφέρουμε το Διεθνές Συμπόσιο που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα, 15-17 Σεπτεμβρίου 2023, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, με θέμα: «Εμπορευματοποίηση των Θρησκειών στον Παγκοσμιοποιημένο Κόσμο» με συμμετοχή 24 έγκριτων Καθηγητών από διάφορα Πανεπιστήμια του κόσμου.

4. Learning and Teaching

Sub-areas

4.1 Planning the programmes of study

4.2 Organisation of teaching

4.1 Planning the programmes of study

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα διαθέτει από το Παν/μιο Λευκωσίας ένα σύστημα για τον σχεδιασμό, την έγκριση, την παρακολούθηση και την αναθεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών».

Πολύ εύστοχη παρατήρηση της ΕΕΑ.

4.2 Organisation of teaching

Findings

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι τα Προγράμματα Σπουδών είναι σύμφωνα με τη νομοθεσία και πληρούν τις απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων στα μαθήματα κατά περίπτωση».

Ιδιαίτερα εύστοχη η διακρίβωση της ΕΕΑ.

Strengths

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα προβλέπει ξεκάθαρα τα κριτήρια εισαγωγής μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων τα οποία τηρούνται με συνέπεια. Οι χώροι του Τμήματος είναι κατάλληλοι για θεωρητικά, πρακτικά και εργαστηριακά μαθήματα».

Να ευχαριστήσουμε την ΕΕΑ και για την παραπάνω θετική επισήμανση.

Areas of improvement and recommendations

«Οι υποψήφιοι διδάκτορες πρέπει να συμμετάσχουν πιο ενεργά στην αναθεώρηση και την ανάπτυξη των Προγραμμάτων».

Ευχαριστούμε την ΕΕΑ για την πρόταση, σημειώνουμε ότι συμφωνούμε με την επισήμανση, και δηλώνουμε ότι θα εστιάσουμε την προσοχή μας προς αυτή την κατεύθυνση με περαιτέρω ενίσχυση. Επιβάλλεται να σημειώσουμε ότι φοιτητές μας ήδη συμμετέχουν στην διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου μας (ΙΡΕΡ), γεγονός που και η ΕΕΑ καταθέτει στην παρούσα έκθεσή: «Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών διαθέτει επαρκή και αποτελεσματική διοίκηση που υποστηρίζει το Τμήμα. Οι φοιτητές/ριες μπορούν να συμμετέχουν και τυπικά δί' αντιπροσώπου στη διοίκηση».

5. Teaching Staff

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα έχει ικανό αριθμό μελών ΔΕΠ, αν και οι περισσότεροι εξ αυτών είναι αφυπηρητήσαντες λόγω ηλικίας καθηγητές από τα Παν/μια Αθηνών και Θεσ/νίκης».

Για το συγκεκριμένο θέμα δόθηκαν ήδη απαντήσεις.

Findings

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το Τμήμα διαθέτει διαδικασία αξιολόγησης/ανατροφοδότησης εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών για το διδακτικό έργο των καθηγητών/ριών, αλλά δεν της ήταν δυνατόν να μελετήσει μια τέτοια αξιολόγηση».

Η εν λόγω επισήμανση της ΕΕΑ είναι σύμφωνη με τα δεδομένα λειτουργίας του Τμήματος και τηρείται απαρέγκλιτα. Σε σχέση με το σχόλιο της ΕΕΑ ότι «δεν της ήταν δυνατόν να μελετήσει μια τέτοια αξιολόγηση», θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το Τμήμα, από την πλευρά του, ήταν έτοιμο να ικανοποιήσει το αίτημα αυτό της Επιτροπής εάν και εφόσον μας ζητείτο. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι υπάρχει μια κεντρική διαδικασία που υλοποιείται για τα συμβατικά και εξ αποστάσεως Προγράμματα με επίπτωση του γραφείου του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκού Προσωπικού και Έρευνας (VRFR).

Strengths

«Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος διαθέτει τα σχετικά τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για τη διδασκαλία. Τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ είναι πολύ έμπειρα στο αντικείμενό τους».

Θεωρούμε τις συγκεκριμένες επισημάνσεις της ΕΕΑ ότι ανταποκρίνονται πλήρως στην πραγματικότητα και ότι συνηγορούν στα όσα παραπάνω (§5), σχετικά με το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος.

Areas of improvement and recommendations

«Η ΕΕΑ διαπίστωσε ότι το ποσοστό αφυπηρητησάντων καθηγητών λόγω ηλικίας από άλλα παν/μια περιορίσθηκε σε σχέση με την τελευταία αξιολόγηση είναι όμως ακόμη μεγάλο. Το Τμήμα έκανε βήματα με νέες προσλήψεις και είναι απαραίτητο η διαδικασία ενσωμάτωσης νέων ηλικιακά μελών ΔΕΠ να συνεχιστεί.

Επίσης, είναι ανάγκη τα μέλη ΔΕΠ να εντείνουν τη δημοσίευση μελετών σε διεθνή περιοδικά και διεθνείς γλώσσες, ενώ οι ανακοινώσεις τους στις ημερίδες, τα συμπόσια και τα συνέδρια να δημοσιευθούν σε πρακτικά με ανώνυμη αξιολόγηση / blind peer review process».

Στις πιο πάνω παρατηρήσεις της ΕΕΑ θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών εκ της φύσεώς του απαιτεί έμπειρο και ικανό επιστημονικό προσωπικό με μακρά συγγραφική και διδακτική εμπειρία. Άλλωστε ο περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων σχετικός Νόμος επιτρέπει την πρόσληψη Ομοτίμων Καθηγητών κατόπιν των απαραίτητων διαδικασιών οι οποίες προβλέπονται από τους σχετικούς κανονισμούς του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Η επιλογή των αρίστων εκ των Καθηγητών των Θεολογικών Σχολών Αθηνών και Θεσσαλονίκης, έγινε σύμφωνα με την επιστημονική σταδιοδρομία τους: Να διαθέτουν πλούσια διδακτική, ερευνητική και συγγραφική παραγωγή. Τα μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν ήδη σε Διεθνή Συνέδρια, αλλά και με επιστημονικές εισηγήσεις τους στους Διαχριστιανικούς και Διαθρησκευτικούς Διαλόγους και οι εισηγήσεις τους δημοσιεύονται στα πρακτικά των εν λόγω Συνεδρίων.

6. Research

«Οι φοιτητές/ριες έχουν πρόσβαση σε τρεις μεγάλες βιβλιοθήκες, οι οποίες παρέχουν μεγάλη ποσότητα εξειδικευμένης θεολογικής βιβλιογραφίας. Δυστυχώς, όμως, δύο από τις βιβλιοθήκες που βρίσκονται σε εκκλησιαστικά ιδρύματα δεν είναι συνδεδεμένες με το σύστημα OPAC του Παν/μίου Λευκωσίας».

Σε ό,τι αφορά στις δύο Βιβλιοθήκες, στεγάζονται και λειτουργούν στο Μετόχι του Αγίου Προκοπίου, όπου και τα γραφεία του Τμήματος. Η τρίτη είναι στον Αρχάγγελο, όπου είναι το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου και καταβάλλονται προσπάθειες για να συνδεθούν με το σύστημα OPAC.

Findings

«Υπάρχουν αρκετές βιβλιοθήκες διαθέσιμες στο Τμήμα που συγκεντρώνουν μια ποικιλία από πηγές και δευτερεύουσα βιβλιογραφία. Δυστυχώς, η απόσταση μεταξύ των βιβλιοθηκών είναι πολύ μεγάλη και δεν συνδέονται μεταξύ τους στο σύστημα OPAC. Η ΕΕΑ ερεύνησε επί τόπου και εξεπλήγη θετικά από τις εγκαταστάσεις και τις ερευνητικές ευκαιρίες που προκύπτουν».

Για το θέμα της σύνδεσης των βιβλιοθηκών με το σύστημα OPAC έχουμε απαντήσει προηγουμένως. Χαιρόμαστε γιατί η ΕΕΑ επιδοκιμάζει εμφαντικά, μετά από την επί τόπου έρευνά της, τις εγκαταστάσεις του Τμήματος Θεολογίας και τις ερευνητικές ευκαιρίες που παρέχει στους φοιτητές του.

Strengths

«Το Τμήμα είναι καλά ενσωματωμένο στο πανεπιστημιακό περιβάλλον. Τα μέλη ΔΕΠ και οι φοιτητές/ριες έχουν τη δυνατότητα να δημοσιεύουν σε περιοδικά της Σχολής/του Τμήματος (Ενατενίσεις, Ο Παράκλητος και Zealos). Ένα περιοδικό (Zealos), μάλιστα, είναι κυρίως στα Αγγλικά και μπορεί να προβληθεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι βιβλιοθήκες είναι πλούσιες και παρέχουν πολλές πηγές και δευτερεύουσα βιβλιογραφία, χρήσιμη για την επιστημονική εργασία. Υφίσταται επίσης η δυνατότητα έκδοσης επιστημονικών εργασιών (μεταπτυχιακές διατριβές και διδακτορικά) από τις εκδόσεις της Μονής Κύκκου».

Σε ό,τι αφορά την έκδοση των Μεταπτυχιακών Μελετών και των Διδακτορικών Διατριβών, να σημειώσουμε ότι αρκετές εκδίδονται από τους ίδιους τους φοιτητές και από το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου.

Areas of improvement and recommendations

«Όλες οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να είναι συνδεδεμένες με το σύστημα OPAC του Παν/μίου, έτσι ώστε οι φοιτητές/ριες και τα μέλη ΔΕΠ να έχουν μία ενιαία πλατφόρμα αναζήτησης βιβλιογραφίας. Οι βιβλιοθήκες είναι ανάγκη να εμπλουτισθούν περαιτέρω με διεθνή σύγχρονη βιβλιογραφία και χρειάζονται άμεσα περισσότερους χώρους. Επίσης τα αποτελέσματα των ερευνών επιβάλλεται να υφίστανται ανώνυμη αξιολόγηση από ειδικούς πριν τη δημοσίευσή τους. Πέραν τούτου είναι ανάγκη το Τμήμα να υποβάλει αιτήσεις για χρηματοδότηση έρευνας σε ανεξάρτητα κυπριακά και ευρωπαϊκά ιδρύματα ερευνών και να ενθαρρύνει τα μέλη ΔΕΠ να συμμετέχουν σε διεθνείς διαγωνισμούς για χρηματοδότηση έρευνας (π.χ. ERC grants)».

Για το θέμα των βιβλιοθηκών και της σύνδεσης με το σύστημα OPAC έχουμε ήδη απαντήσει προηγουμένως.

Ο Πρόεδρος και λοιπά μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας συμμετέχουν στην κριτική έκδοση των Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου, η οποία βραβεύθηκε ήδη από την Ακαδημία Αθηνών το 2009 και συνεχίζει με Μετάφραση και θεολογικά σχόλια του ίδιου έργου. Παράλληλα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα μεταφράσεως της Αγίας Γραφής στην Νεοελληνική γλώσσα, των εκδόσεων «Ψυχογιός». Θα επεκτείνουμε στο μέλλον τη συμμετοχή μας και σε άλλα κρατικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά projects.

7. Resources

Το Τμήμα λαμβάνει εξωτερική χρηματοδότηση προς το παρόν μόνον από πλευράς Εκκλησίας. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στη σχολή να πραγματοποιήσει επιστημονικά συνέδρια και ερευνητικά Projects. Μέχρι σήμερα το Τμήμα δεν διεκδικεί σχεδόν καμία ενίσχυση από διεθνή ερευνητικά ιδρύματα και ευρωπαϊκούς πόρους. Θα ήταν σημαντικό για το μέλλον τα μέλη ΔΕΠ να υποβάλουν αιτήσεις, ώστε να χρησιμοποιούν επίσης αυτές τις πηγές.

Είναι σημαντικό για το μέλλον να συγκεντρωθούν περαιτέρω κονδύλια από κρατικές πηγές (κυπριακό κράτος ή ΕΕ) και ανεξάρτητα ιδρύματα ερευνών. Η Σχολή θα πρέπει να υποστηρίξει το Τμήμα σε ένα κοινό σχέδιο που αποσκοπεί στο να ληφθούν περαιτέρω χρηματοδοτήσεις εκτός του χώρου της Εκκλησίας, όπως ERC grants, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας, πόροι ΕΣΠΑ και παρόμοια. Με τους πρόσθετους πόρους θα έχει η Σχολή επιπλέον δυνατότητες να αυξήσει προσωπικό και τα μέσα έρευνας στο Τμήμα.

Συμφωνούμε και θα προσπαθήσουμε προς την κατεύθυνση που υποδεικνύει η ΕΕΑ.

D. Conclusions and final remarks

Σε ό, τι αφορά τις προτεινόμενες βελτιώσεις έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1) Το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών σπουδών επιβάλλεται να λάβει περισσότερο υπόψη τις εξελίξεις και τα ζητήματα που απασχολούν τις θρησκευολογικές και θεολογικές επιστήμες ανά τον κόσμο και όχι μόνον την Ελλάδα και την Κύπρο.

Ευχαριστούμε για την υπόδειξη, την οποία λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μιας και είναι στους στόχους και στις επιδιώξεις μας. Απόδειξη τούτου η πρόσφατη συνεργασία μας με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης, με την συνδιοργάνωση του Συνεδρίου, με θέμα: «Εμπορευματοποίηση των Θρησκειών στον Παγκοσμιοποιημένο Κόσμο» (*Commercialisation of Religions in the Globalising World*), όπου αντικείμενό του ήταν θρησκευολογικά θέματα.

2) Το Τμήμα θα έχει μεγαλύτερο διεθνή αντίκτυπο μόνον αν υπάρχουν δημοσιεύσεις σε διεθνείς γλώσσες και ανακοινώσεις στα μεγάλα εξειδικευμένα συνέδρια όπου η ορθόδοξη θεολογία είναι ήδη παρούσα (λ.χ. *SBL Unit Biblical Exegesis from Eastern Orthodox Perspectives, Oxford Patristics Conference κ.α.*)

Το Τμήμα ήδη έχει διεθνή αντίκτυπο, διότι μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν σε Διεθνή Συνέδρια ή συμμετέχουν με επιστημονικές εισηγήσεις τους στους Διαχριστιανικούς και Διαθρησκευτικούς Διαλόγους. Σημειώνουμε ενδεικτικά ότι ο Πρόεδρος του Τμήματος υπήρξε μέλος του Παγκοσμίου Διοικητικού Συμβουλίου των Ηνωμένων Βιβλικών Εταιρειών. Υπενθυμίζουμε και πάλιν εδώ το πρόσφατο Επιστημονικό Συνέδριο, που συνδιοργανώσαμε με το Πανεπιστήμιο της Βιέννης.

3) Η ΕΕΑ συγχαίρει το Τμήμα για την ήδη γενόμενη πρόσληψη καινούργιων μελών ΔΕΠ και προσδοκά την περαιτέρω διεύρυνση με νέες και νέους διδάσκουσες/οντες που θα εκτοξεύσουν τη διεθνή παρουσία του Τμήματος.

Ευχαριστούμε για την έκφραση συγχαρητηρίων για την πρόσληψη καινούργιων μελών ΔΕΠ και θα φροντίσουμε, αναλόγως με τις ανάγκες των Προγραμμάτων, να διευρύνουμε τον κατάλογο των νέων ηλικιακά μελών ΔΕΠ.

4) Το Τμήμα επιβάλλεται να διεκδικήσει πόρους από κρατικά και μη κρατικά διεθνή ιδρύματα που θα του παρέχουν πολλές δυνατότητες για βελτίωση των υποδομών έρευνας και πρόσληψη προσωπικού. Ιδιαίτερα σημαντικά θα είναι τα ERC grants, ΕΣΠΑ προγράμματα ή κονδύλια ΙΔΕΚ για την εντός και εκτός συνόρων αναγνώριση του Τμήματος.

Ευχαριστούμε για την υπόδειξη, την οποία λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη.

5) Το Τμήμα είναι ανάγκη να εργαστεί άμεσα για την καλύτερη δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων του με τρόπο που θα προσελκύσει περισσότερους νέους/νέες φοιτητές/ριες.

Η περαιτέρω δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων του Τμήματος είναι στις άμεσες προτεραιότητές μας.

6) *Ιδιαίτερη σημασία οφείλει να προσδώσει το Τμήμα στη γνώση αρχαίων γλωσσών και ιδιαίτερα των Αρχαίων Ελληνικών. Δεδομένου ότι οι περισσότερες πηγές της ορθόδοξης θεολογίας σώζονται στα Αρχαία Ελληνικά, επιβάλλεται το Τμήμα σε συνεργασία με τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών να προσφέρει αντίστοιχα μαθήματα σε όσες και όσους δεν έχουν την προαπαιτούμενη γνώση τουλάχιστον μίας των αρχαίων γλωσσών.*

Συμφωνούμε, ευχαριστούμε και λαμβάνουμε σοβαρά υπόψιν την υπόδειξη της ΕΕΑ. Εξ άλλου το Τμήμα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην άριστη γνώση μιας αρχαίας γλώσσας, και εν προκειμένω των αρχαίων ελληνικών, αφού οι φοιτητές μας προσεγγίζουν και μελετούν τόσο την Αγία Γραφή, όσο και κείμενα της αρχαίας εκκλησιαστικής Γραμματείας.

B. Higher Education Institution academic representatives

<i>Name</i>	<i>Position</i>	<i>Signature</i>
Prof. Klimis Mastoridis	Dean	
Prof. Christos Oikonomou	Head of Department	

Date: 03/10/2023

